

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Министарство
саобраћаја и веза

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Министарство
унутрашњих послова

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за безбједност
саобраћаја

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Ауто-мото савез

Медијски партнер:

ПЛАН ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

„ЛАКО ЈЕ АЛКОХОЛ ОДБИТИ“

ЦИЉНА ГРУПА: Возачи, пјешаци, бициклисти и остали учесници у саобраћају

Превентивну активност подржава Европски Савјет за безбједност саобраћаја

European Transport Safety Council

Бања Лука, децембар 2024. године

САДРЖАЈ

УВОД.....3

1. ИНФОРМАЦИЈЕ О УКЉУЧЕНИМ СУБЈЕКТИМА4

2. ПОЗАДИНА ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ4

 2.1. Активности у претходном периоду (2023. година)4

 2.2. Постојеће стање5

3. ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ6

 3.1. Просторни и временски оквир за реализацију превентивне активности6

 3.2. Сегменти превентивне активности7

 3.3. Циљ превентивне активности7

4. ОПИС АКТИВНОСТ ПРЕМА СУБЈЕКТИМА8

ПРИЛОГ 1- ПЛАКАТ10

УВОД

У 2023. години догодило се 10615 саобраћајних незгода од којих су 1357 саобраћајних незгода (12,8%) проузроковали возачи под утицајем алкохола. Од укупно 95 саобраћајних незгода са погинулим лицима у 27 или 28,4% незгода утврђено је присуство алкохола (23 возач путничког моторног возила; 3 возач теретног возила; 1 возач мотоцикла; 1 пјешак; 1 возач бицикла). Од наведених 27 саобраћајних незгода у 23 или 62% саобраћајних незгода одговорност је била на 23 учесника који су били под дејством алкохола (20 возача путничког моторног возила; 1 возач теретног возила; 1 возач бицикла; 1 пјешак). Када су у питању саобраћајне незгоде са погинулим лицима, у 3 СН (6,2%) као грешка која је допринијела настанку саобраћајних незгода јесте управљање под дејством алкохола са преко 1,50 г/кг алкохола у крви.

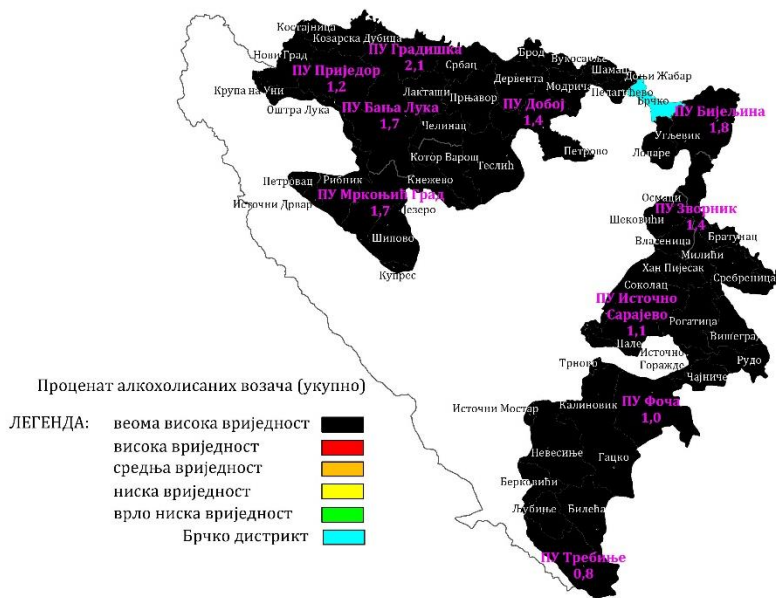
Алкохол има токсично дејство које доводи до поремећаја физичке координације, свијести, когниције, перцепције, афекта или понашања и може изазвати опасне ситуације које могу имати штетне посљедице по здравље појединца или јавно здравље (СЗО, 2014: 5).

Резултати мјерења индикатора перформанси безбједности саобраћаја на подручју Републике Српске посљедњих година говоре да десетогодишњи оперативни циљ није постигнут (испод 0,35% алкохолисаних возача у саобраћајном току). Вриједности индикатора перформанси безбједности саобраћаја који се односи на алкохол за возаче путничких и доставних возила до 3,5t у 2023. години ниже су него у 2021. години, али у и даље изузетно високе у Републици Српској. Укупна вриједност индикатора „% алкохолисаних возача у саобраћајном току“ путничких аутомобила и доставних возила до 3,5t, у 2023. години, на подручју Републике Српске износи 1,3% и нижа је у односу на вриједност из 2021. године (за 1,9%).

Алкохол је, један од најчешћих узрока саобраћајних незгода, нарочито оних са најтежим посљедицама. Алкохол повећава самопоуздање возача, смањује осјећај одговорности, а истовремено смањује могућност опажања и доводи до успореног реаговања, возач постаје неопрезан и склон непоштовању саобраћајних прописа. Количина од 0,5 промила алкохола у крви повећава ризик од настанка саобраћајне незгоде за два пута. Са 1,0 промила алкохола у крви ризик од настанка незгоде је седам пута већи, а код 1,4 промила двадесет пута већи.

Превентивна активност има за циљ да укаже на опасност којима су изложени возачи и други учесници у саобраћају који се под дејством алкохола крећу коловозом, управљају возилом или се крећу на неки други начин. Такође, циљ превентивне активности је указати на опасност лицима која се превозе као сувозачи или путници у возилу којим управља возач под дејством алкохола. Превентивном активности се утиче на ставове возача и других учесника у саобраћају везане за кретање под дејством алкохола, као и на одабир превозног средства и повећање опреза приликом путовања. Реализацијом активности „ЛАКО ЈЕ АЛКОХОЛ ОДБИТИ“ очекује се повећан опрез возача, прије свега ради управљања возилом без присуства алкохола у организму, као и сувозача, путника у возилу, пјешака и свих осталих учесника у саобраћају.

Пројектом „Методологија за мјерење индикатора безбједности саобраћаја у Републици Српској“ који је спроведен у јесен 2023. године рађено је мјерење Индикатора безбједности саобраћаја који се односи на употребу алкохола и његова вриједност је приказан на *слици 1*. Вриједност индикатора је врло висока што је видљиво у наставку.

Слика 1. Визуелни приказ вриједности индикатора који се односи на алкохол

1. ИНФОРМАЦИЈЕ О УКЉУЧЕНИМ СУБЈЕКТИМА

У реализацију превентивне активности „ЛАКО ЈЕ АЛКОХОЛ ОДБИТИ“ укључени су сљедећи субјекти:

- Министарство саобраћаја и веза Републике Српске;
- Министарство унутрашњих послова Републике Српске;
- Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске;
- Јединице локалне самоуправе;
- Ауто-мото савез Републике Српске;
- РТРС као медијски партнер и
- Остале радио и телевизијске станице.

2. ПОЗАДИНА ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

2.1. Активности у претходном периоду (2023. година)

Агенција за безбједност саобраћаја, заједно са Министарством саобраћаја и веза, Министарством унутрашњих послова, Републичком управом за инспекцијске послове, Ауто-мото савезом Републике Српске, јединицама локалне самоуправе, Радио телевизијом Републике Српске као медијским партнером, радио и телевизијским станицама реализовала је кампању под називом „ЛАКО ЈЕ АЛКОХОЛ ОДБИТИ“ која је реализована од 13. децембра 2023. до 31. јануара 2024. године. Циљ кампање је био повећање нивоа безбједности саобраћаја у Републици Српској кроз смањење броја возача и младих који у саобраћају учествују под дејством алкохола. Почетак кампање је обиљежен у граду Бања Луци. Централни догађај је реализован у Средњој школи унутрашњих

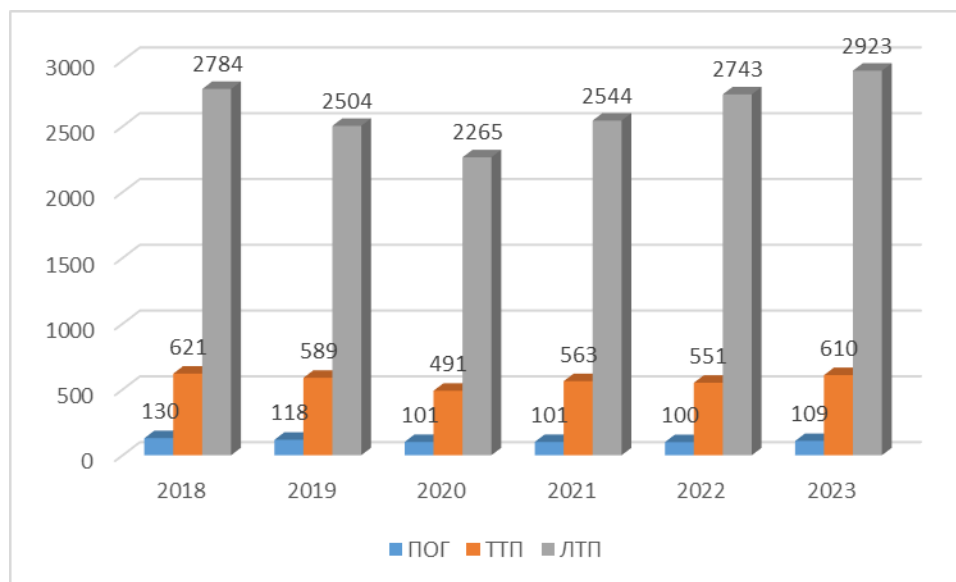
послова. Том приликом, ученицима средње школе је одржано предавање у склопу пројекта „Кад се живот преокрене“ који се реализује са особама са инвалидитетом које су инвалидитет задобиле у саобраћајној незгоди. Ученици су имали прилику да пробају „пијане наочаре“ и „дрога наочаре“ које симулирају утицај алкохола и дроге на човјека. У склопу догађаја испред Средње школе унутрашњих послова озваничен је полазак „каравана“ који је пуштао поруку превентивне активности и кретао се широм Републике Српске (у 32 јединице локалне самоуправе) са циљем промоције превентивне активности.

2.2. Постојеће стање

У Републици Српској у периоду од јануара до краја 2023. године догодило се 10615 саобраћајних незгода. У тим саобраћајним незгодама смртно је страдало 109 лица, а 610 лица је задобило тешке тјелесне повреде.

Табела бр. 1. Структура настрадалих лица

Структура настрадалих лица	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
погинула лица	131	151	130	115	130	118	101	101	100	109
тешко повријеђена лица	632	751	703	635	674	589	488	563	551	610
лакше повријеђена лица	2392	2745	2878	2540	2782	2504	2265	2544	2743	2923
УКУПНО НАСТРАДАЛИХ	3155	3647	3711	3290	3586	3211	2265	3208	3394	3367

Дијаграм бр. 1. Структура настрадалих лица (ПОГ, ТПП и ЛТП) за период од 2018 до 2023. године

3. ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

3.1. Просторни и временски оквир за реализацију превентивне активности

Превентивна активност „ЛАКО ЈЕ АЛКОХОЛ ОДБИТИ“ реализоваће се у периоду од **17. децембра 2024.** године до **31. јануара 2025.** године. Централни догађај ће се обиљежити у Бањој Луци, 17.12.2024. године. Том приликом, са почетком од 10.00 часова, студенти Паневропског Универзитета Апеирон припремиће презентацију на тему негативног утицаја алкохола на учеснике у саобраћају. Студенти ће имати прилику да пробају „пијане наочаре“ и „дрога наочаре“ које симулирају утицај алкохола и дрога на човјека. Поред тога, са почетком од 11.00 часова, планирана је контрола алкохолисаности возача на начин да ће бити постављен пункт код бензинске станице „Нешковић“, на источном транзиту у Бањој Луци, гдје ће се возачима којима се утврди да немају присуство алкохола у организму дијелити промотивни материјал у виду мајица, шоља, оловака, као и летака. Такође, 24.12.2024. године у сарадњи са Саобраћајним факултетом Добој, предвиђена је едукативна презентација припремљена од стране студената, са почетком од 12 часова, а на накнадно договореној локацији у Добоју и контрола алкохолисаности возача. У више јединица локалне самоуправе и то: Бања Лука, Добој, Прњавор, Дервента, Градишка, Брод, Модрича, Власеница, Милићи, Источно Сарајево, Фоча, Зворник, Требиње, Љубиње, Котор Варош, Лакташи, Кнежево, Бијељина и Приједор, организоваће се активности на начин да ће бити организовани пунктови на којима ће се контролисати присуство алкохола, као и подјела промотивног материјала савјесним возачима, а едукативна предавања у Модричи, Источно Сарајево, Фочи, Котор Варошу и Броду. Поред тога, планиране су активности са техничким школама широм Републике Српске.

Материјали за превентивну активност:

За потребе превентивне активности биће припремљени материјали који ће се користити приликом организовања активности (предвиђени материјали су: видео спот, радио цингл, леци, плакати, мајице, мини билборди).

Медијски оквир превентивне активности:

Медијски дио превентивне активности обухвата припрему радио цингла/ видео спота који ће бити емитовани на РТРС (медијски партнер) и осталим телевизијским и радио станицама у Републици Српској. Поред тога планирана је промоција путем друштвених мрежа (фејсбук и инстаграм). Такође, у наведеном периоду сви учесници превентивне активности ће учествовати у радио и ТВ емисијама и на тај начин утицати на промјену ставова возача о вожњи под утицајем алкохола. РТРС као медијски партнер емитоваће видео телоп на јавном сервису у терминима који су покривени кроз јавни позив за медијско покровитељство овог медија.

Едукативна предавања:

У неколико средњих школа широм Републике Српске ће бити организовано предавање на тему „Алкохол и млади возачи“. Том приликом ће ученици завршних разреда средње школе имати прилику да усвоје нова знања о утицају алкохола приликом вожње и испробају симулацију алкохолисаног стања помоћу „пијаних наочара“. Едукативна предавања ће одржати представници Агенције и Ауто-мото савеза.

3.2. Сегменти превентивне активности

Провођење активности би се реализовало у сарадњи са субјектима који се баве безбједношћу саобраћаја у Републици Српској.

У провођењу ове активности потребно је:

1. Одабрати циљне групе којој је активност усмјерена;
2. Сачинити план активности свих укључених субјеката;
3. Изабрати средстава масовне комуникације (радио и телевизија, „on line“ средства информисања; штампани медији и сл.);
4. Изабрати садржај за средства комуникације, који се желе пренијети циљној групи и то садржај:
 - летка, плаката;
 - „on line“ средства информисања;
 - промоција на друштвеним мрежама;
 - радио порука и
 - видео спота.
5. Дистрибуција и емитовање припремљених материјала активности и
6. Израда Извјештаја о реализацији активности.

3.3. Циљ превентивне активности

Провођење превентивне активности реализоваће се у сарадњи са субјектима који се баве безбједношћу саобраћаја у Републици Српској и другим субјектима који својим радом могу допринијети унапређењу стања безбједности на путевима.

У оквиру ове превентивне активности вршиће се:

- контрола возача на присуство алкохола и психоактивних супстанци у организму од стране полицијских службеника МУП РС;
- израда, штампање и дистрибуција летака и плаката;
- промоција путем друштвених мрежа;
- емитовање видео спота и радио цингла на ТВ и радио станицама у Републици Српској;
- учешће у радио и телевизијским емисијама;
- учешће у писаним медијима са текстовима о посљедицама вожње под утицајем алкохола.

Циљ превентивне активности „ЛАКО ЈЕ АЛКОХОЛ ОДБИТИ“ је повећање нивоа безбједности саобраћаја у Републици Српској кроз смањење броја возача и других учесника у саобраћају који учествују под дејством алкохола и психоактивних супстанци. Превентивном активности се утиче на промјену ставова код возача (посебно младих возача) који често у саобраћају учествују под утицајем алкохола. Такође, циљ превентивне активности је преношење информација о утицају алкохола на способности возача, ефеката алкохола на понашање возача, грешкама које праве алкохолисани возачи и сл. Превентивном активности се шаље порука и широј јавности да је вожња под утицајем алкохола друштвено неприхватљиво понашање.

4. ОПИС АКТИВНОСТ ПРЕМА СУБЈЕКТИМА

За израду ових материјала користиће се припрема од стране **Академија умјетности**, Универзитета у Бањој Луци као професионалне и универзитетске продукцијске куће која је дефинисала облик и садржај одабраних медијских материјала у сарадњи са субјектима укљученим у активност.

МИНИСТАРСТВО САОБРАЋАЈА И ВЕЗА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Представници Министарства саобраћаја и веза Републике Српске ће учествовати у централном догађају као и у радио и телевизијским емисијама, а превентивна активност ће бити пропраћена и на веб страници МСив.

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Министарство унутрашњих послова ће:

- у цијелом периоду, према договореном плану, вршити појачану контролу возача на присуство алкохола и психоактивних супстанци код возача, а на одређеним локацијама заједно са представницима АБС РС и АМС РС;
- учествовати у радио и телевизијским емисијама у периоду реализовања превентивне активности;
- пропратити провођење активности на интернет страни МУП РС.

АГЕНЦИЈА ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ САОБРАЋАЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Агенција ће у провођењу превентивне активности:

- израдити план превентивне активности;
- пружити стручну помоћ за израду радио џингла и видео спота;
- финансирати израду радио џингла и видео спота за промоцију превентивне активности;
- финансирати штампање одређеног броја плаката (150) и летака за превентивну активност (1000);
- финансирати оглашавање путем билборда;
- штампати и доставити промотивни материјал са поруком превентивне активности;
- учествовати у радио и телевизијским емисијама у периоду провођења превентивне активности;
- прослиједити видео спот и радио џингл телевизијским и радио станицама на емитовање;
- пропратити провођење активности на интернет страни Агенције за безбједност саобраћаја и путем друштвених мрежа;
- заједно са представницима АМС РС и МУП РС организовати догађаје у ЈЛС.

АУТО-МОТО САВЕЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У провођењу превентивне активности Ауто-мото савез и АМД ће:

- учествовати у организацији догађаја и то у сљедећим ЈЛС: Бања Лука, Добој, Прњавор, Дервента, Градишка, Брод, Модрича, Власеница, Милићи, Источно Сарајево, Фоча, Зворник, Требиње, Љубиње, Котор Варош, Лакташи, Кнежево, Бијељина и Приједор;

- организовати едукативна предавања у Модричи, Источном Сарајеву, Фочи, Котор Варошу и Броду;
- дијелити промотивни и штампани материјал;
- учествовати у радио и телевизијским емисијама у периоду провођења превентивне активности;
- прослиједити видео телоп и радио џингл телевизијским и радио станицама на емитовање на локалном подручју које покривају АМД;
- пропратити провођење активности на интернет странама Ауто-мото савеза и Ауто-мото друштава, као и и путем друштвених мрежа (фејсбук, инстаграм) од АМС РС И АМД;
- преко информативног центра АМС РС свакодневно, у току трајања превентивне активности) обавјештавати јавност о провођењу активности и пропратити;
- учествовати у едукацији младих о негативном утицају алкохола и опасностима вожње под дејством алкохола („пијане наочаре“).

ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

У провођењу превентивне активности ЈЛС ће:

- проводити активности по властитом избору у сарадњи са Агенцијом за безбједност саобраћаја.

РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Радио Телевизија Републике Српске је медијски партнер превентивне активности. У оквиру превентивне активности Радио Телевизија Републике Српске ће реализовати медијске активности по унапријед договореном медија плану.

ПРИЛОГ 1- ПЛАКАТ

**ЛАКО
ЈЕ**
алкохол
ОДБИТИ!

Подржано од стране Европског
Савјета за безбедност саобраћаја

ETSC
European Transport Safety Council

Количина од **0,5** промила акохола у крви

2 X

повећава ризик од настанка саобраћајне незгоде за два пута.

DECADE OF ACTION FOR
ROAD SAFETY
2021 - 2030

